

महाराष्ट्र विधानसभा

चौथे अधिवेशन, २०१६

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

शुक्रवार, दिनांक १६ डिसेंबर, २०१६ / अग्रहायण २५, १९३८ (शके)

(१) वित्त व नियोजन, वने मंत्री	}	यांचे प्रभारी विभाग
(२) ग्रामविकास, महिला व बाल विकास मंत्री		
(३) वैद्यकीय शिक्षण, जलसंपदा व लाभक्षेत्र विकास मंत्री		
(४) सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री		
(५) जलसंधारण, राजशिष्टाचार मंत्री		
(६) रोजगार हमी योजना, पर्यटन मंत्री		

प्रश्नांची एकूण संख्या - ४१

राज्यात थायरॉईड कॅन्सरच्या रुग्णांमध्ये झालेली वाढ

(१) * ६६९७५ श्री.सुनिल केदार (सावनेर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ओव्हर डायग्नोसिस आणि प्रशिक्षण घेतलेल्या एंडोक्राईन सर्जन्स सायटो पॅथालॉजिस्टसचा तुटवडा, रेडीओ अॅक्टिव्ह आयोडिन सुविधांची कमतरता आणि एंडोक्राईन सर्जन्सद्वारे तात्काळ उपचार न होण्याच्या समस्यांमुळे राज्यातील थायरॉईड कॅन्सर रुग्णांच्या आरोग्यावर गेल्या वर्षभरात विपरित परिणाम होत असल्याची बाब थायरॉईड कॅन्सर तज्ज्ञांनी माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आणली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील नामवंत हॉस्पिटलमध्ये थायरॉईड कॅन्सरच्या रुग्णांची अधिक प्रमाणात नोंद झाली असून या रुग्णांमध्ये वाढ झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,
 (४) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार थायरॉईड कॅन्सरला प्रतिबंध करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
 (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

(२) हे अशंत: खरे आहे. तथापि, ही वाढ लोकांमध्ये असलेल्या जनजागृती व अत्याधुनिक तपासणीमुळे दिसून येत आहे.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

गडहिंगलज (जि.कोल्हापूर) तालुक्यातील "सामानगड"

या पर्यटन स्थळाचा विकास करण्याबाबत

(२) * ७११७३ **श्रीमती संध्यादेवी देसाई-कुपेकर (चंदगड) :** सन्माननीय पर्यटन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गडहिंगलज (जि.कोल्हापूर) तालुक्यातील शिवकालीन "सामानगड" या पर्यटन स्थळाचा पर्यटन स्थळ क्षेत्र विकास कार्यक्रमातून विकास करण्याची मागणी मा.पर्यटन मंत्री यांचेकडे चंदगडचे लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक २८ जुलै, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, सदर मागणीच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) होय.

(२) गडहिंगलज (जि.कोल्हापूर) तालुक्यातील सामानगड या पर्यटन स्थळाबाबतचा जिल्हाधिकारी, कोल्हापूर यांच्याकडून सदर निवेदन प्राप्त होण्यापूर्वी प्राप्त झालेला प्रस्ताव राज्य पर्यटन विकास समितीस सादर करण्यात आला होता. त्या प्रस्तावास राज्य पर्यटन समितीने मान्यता दिलेली नाही. प्रश्नाधीन निवेदन विचाराधीन आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुर्तिजापूर (जि.अकोला) येथील अंगणवाडी सेविका व मदतनीसांना
मानधन मिळण्याबाबत**

(३) * ७२५३७ श्री.गोवर्धन शर्मा (अकोला पश्चिम) : सन्माननीय महिला व बाल विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुर्तिजापूर (जि.अकोला) येथील अंगणवाडी सेविका व मदतनीसांना गेल्या तीन महिन्यांपासून मानधन मिळत नसल्याबाबतचे निवेदन कर्मचारी संघटनेने जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने सदरहू अंगणवाडी सेविका व मदतनीसांना मानधन तातडीने मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय. हे खरे आहे.

(२) व (३) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना मुर्तिजापूर, जि.अकोला या कार्यालयातील देयके तयार करणारे कनिष्ठ सहाय्यक अनधिकृतपणे गैरहजर असल्याने अंगणवाडी सेविका व मदतनीसांचे मानधन देण्यास विलंब झाला होता. आता त्यांची मानधनाची देयके कोषागारात सादर करण्यात आलेली आहेत. सदर प्रकरणास जबाबदार असणाऱ्या संबंधित बाल विकास प्रकल्प अधिकारी / उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (बाल कल्याण), जिल्हा परिषद, अकोला यांची चौकशी करून जबाबदारी निश्चित करून कारवाई करण्यात येईल.

**देगलूर व बिलोली (जि.नांदेड) तालुक्यातील नादुरुस्त अत्यल्प सिंचन क्षेत्र
झालेल्या तलावांच्या दुरुस्तीबाबत**

(४) * ७०५४५ श्री.सुभाष साबणे (देगलूर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) देगलूर व बिलोली (जि.नांदेड) या तालुक्यातील नादुरुस्त अत्यल्प सिंचन क्षेत्र झालेल्या तलावांच्या दुरुस्तीसाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत

लोकप्रतिनिधींनी दिनांक १७ मे, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास पत्रान्वये शासनाकडे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्यानुषंगाने शासनाने कार्यकारी संचालक, गोदावरी पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद यांच्याकडून प्रस्ताव मागविला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, तलावांच्या दुरुस्तीसाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय.

(२) होय.

सदर निवेदनावर कार्यवाही करून केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल कार्यकारी संचालक, गोदावरी पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद यांच्याकडून शासनाने मागविला आहे.

(३) दि.१७/११/२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अधिनियमातील तरतूदीनुसार सिंचन प्रकल्पांचे व्यवस्थापन पाटबंधारे महामंडळांकडे वर्ग करण्यात आले आहे व महामंडळांकडे जमा होणारी पाणीपट्टीची रक्कम प्रकल्पांच्या सिंचन व्यवस्थापनाच्या अनुषंगाने आवश्यक देखभाल दुरुस्ती कामांसाठी खर्च करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्या अनुषंगाने सदर तलावांच्या संदर्भात पुढील कार्यवाही महामंडळ स्तरावरून करण्याचे नियोजित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे नवानगर (ता.गुहागर, जि.रत्नागिरी) येथील पडीक जमीन
 मच्छीमार बांधवांना उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(५) * ६५९१३ श्री.भास्कर जाधव (गुहागर) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे नवानगर (ता.गुहागर, जि.रत्नागिरी) येथील मच्छीमार बांधव पिढ्यानपिढ्या सरकारी गावठाणामध्ये राहत असून त्यांच्या नावे कुठलीही जमीन

- नसून, व्यवसाय वृद्धीसाठी (होडया लावणे, नवीन होडया साकारणे, जाळी सुकविणे, मच्छी वाळविणे) यासाठी वनविभागाच्या अखत्यारितील पडीक असलेल्या दोन हेक्टर जागेचा तात्पुरता उपयोग करित आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, वनविभागाच्या अखत्यारितील सदर जमीन मच्छीमार बांधवांना व्यवसाय वृद्धीकरण व वसाहत उभारण्यासाठी कायमस्वरूपी देण्यात यावी, अशी मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक ४ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास पत्राद्वारे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, यासंदर्भात शासनाने कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही.

(२) होय, अशी मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधीकडून करण्यात आली आहे.

(३) उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने क्षेत्रिय स्तरावरून चौकशी केली असता मच्छीमारीचे व्यवसायाकरिता वन विभागाकडील सुमारे १५ ते २० गुंठे क्षेत्राची आवश्यकता असल्याचे दिसून येते. तथापि, याबाबत ग्रामस्थांकडून अथवा अन्य यंत्रणेकडून वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत वनेत्तर वापराकरिता वनजमिन मागणीचा प्रस्ताव अद्यापी वनविभागास प्राप्त झालेला नाही. तसेच सदर क्षेत्रात कांदळवन असल्याने वनक्षेत्र वळती करण्याकरिता मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांची परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**माटुंगा (मुंबई) येथील डेव्हीड ससून बाल सुधारगृहातून
मुलांनी पलायन केल्याबाबत**

(६) * ६६८८१ प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी) : सन्माननीय महिला व बाल विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) माटुंगा (मुंबई) येथील डेव्हीड ससून बालसुधारगृहात पुण्यातील येरवडा तुरुंगातून दाखल करण्यात आलेल्या १० मुलांनी पलायन केल्याची बाब दिनांक १२ ऑगस्ट, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच या बाल सुधारगृहातून गेल्या वर्षभरात अनेक मुलांनी पलायन केले असून, कारागृहात सुविधांचा अभाव असणे, दिवाबत्तीची सोय नसणे, सीसीटीव्ही कॅमेरे नसणे, शासनाकडून पुरेसा निधी न मिळणे अशा अनेक अडचणी येथे आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबतची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुसार पळून गेलेल्या मुलांबाबत व बाल सुधारगृहास सुविधा पुरविण्यासाठी आवश्यक असलेला निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२), (३) व (४) सदर प्रकरणी प्राथमिक चौकशी करण्यात आली असून, कर्तव्यावरील रक्षकाचे दुर्लक्ष झाल्याचे चौकशीमध्ये आढळून आले आहे. संबंधित रक्षकास तात्काळ निलंबित करण्यात आले आहे. तसेच पलायन केलेल्या १० मुलांपैकी ६ मुले मिळून आली असून ४ मुलांचा पोलिसांमार्फत शोध तसेच चौकशी सुरू आहे.

सद्यस्थितीत संस्थेत सोयी-सुविधांबाबत अडचणी नाहीत. तसेच, संस्थेस आवश्यक निधी उपलब्ध करून दिलेला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पुणे येथील ससून रुग्णालयाच्या एआरटी सेंटर मध्ये
औषधांचा तुटवडा असल्याबाबत**

(७) * ७१३३९ श्रीमती मेधा कुलकर्णी (कोथरुड) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे येथील ससून रुग्णालयाच्या एआरटी सेंटर मध्ये औषधांचा तुटवडा असल्याने रुग्णांची गैरसोय होत असल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१६ च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या रुग्णालयात एच.आय.व्ही.चे रुग्ण मोठ्या प्रमाणात असल्याने या आजारामध्ये औषधे वेळोवेळी न घेतल्यास रुग्णांना अनेक अडचणींना सामोरे जावे लागत असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, ससून रुग्णालयाच्या एआरटी सेंटर मध्ये औषधांचा साठा तात्काळ उपलब्ध करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौजे करवंड व डोंगरशेवली (ता.चिखली, जि.बुलढाणा) येथे अस्वलाने केलेल्या हल्ल्यात शेतकऱ्यांचा झालेला मृत्यू

(८) * ६९३३३ श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली), श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा) :

सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे करवंड व डोंगरशेवली (ता.चिखली, जि.बुलढाणा) येथे माहे जुलै ते ऑक्टोबर, २०१६ या दरम्यान अस्वलाने केलेल्या हल्ल्यात ५ शेतकऱ्यांचा मृत्यू झाला असून, अनकेजण जखमी झालेले असतानाही अद्यापपर्यंत अस्वलाला वन विभागाकडून पकडण्यात आले नसल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या अस्वलाला जेरबंद करण्याबाबत व मृत व्यक्तींच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) व (२) बुलढाणा जिल्ह्याच्या मध्यभागी ज्ञानगंगा अभयारण्य आहे. उपरोक्त अभयारण्य क्षेत्र हे अस्वल या वन्यप्राण्याचा नैसर्गिक अधिवास आहे. सदर अभयारण्यात सुमारे पस्तीस अस्वलांचे वास्तव्य आहे. माहे मे, २०१६ ते नोव्हेंबर, २०१६ या कालावधीत अभयारण्यालगतच्या मौजे वरवंड, करवंड, डोंगरशेवली, टाकरखेड (ता. चिखली) या परिसरात अस्वलांच्या हल्ल्यात

चार व्यक्ती मृत तर सात व्यक्ती जखमी होण्याच्या एकूण अकरा घटना घडल्या आहेत. ह्यापैकी चार घटना वनक्षेत्रात तर उर्वरीत सात घटना वनक्षेत्रालगत घडल्या आहेत. मानवी जिवितास धोकादायक ठरलेल्या अस्वलास जेरबंद करण्याची व ते शक्य न झाल्यास पारध करण्याची परवानगी देण्यात आली होती. तथापि उक्त घटना एखाद्या विशिष्ट अस्वलाकडून झाली असल्याचे आढळून आले नसल्याने अस्वलास पकडण्यात आलेले नाही.

अस्वलाच्या हल्ल्यात मृत्यू झालेल्या चार प्रकरणांपैकी तीन प्रकरणातील मृत व्यक्तीच्या कायदेशीर वारसास प्रचलित शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार प्रत्येकी रु. ८.०० लक्ष अर्थसहाय्य देण्यात आले असून एका प्रकरणात अर्थसहाय्य देण्याची कार्यवाही सुरु आहे. तसेच अस्वलाच्या हल्ल्यात जखमी झालेल्या सात प्रकरणांपैकी सहा प्रकरणात संबंधितास रु. ८.०० लक्ष अर्थसहाय्य देण्यात आले असून एका प्रकरणात अर्थसहाय्य देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे सवडद (जि.बुलढाणा) येथे कोराडी नदीवरील साठवण
बंधारा फुटल्यामुळे झालेले नुकसान**

- (९) * ७२४७० डॉ.शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा) : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) बुलढाणा जिल्हयातील साखरखेडी येथून जवळच असलेल्या मौजे सवडद येथे कोराडी नदीवरील साठवण बंधारा फुटल्याचे माहे जुलै, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
  - (२) असल्यास, या भागातील नदी काठच्या शेतातील पिक वाहून शेतकऱ्यांचे लाखो रुपयांचे नुकसान झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,
  - (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,
  - (४) असल्यास, त्यानुसार नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत व बंधान्याचे निकृष्ट दर्जाचे बांधकाम करणाऱ्या संबंधितांवर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
  - (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. राम शिंदे : (१) व (२) हे खरे नाही.
(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पुणे जिल्ह्यातील अंगणवाड्यांमधील मुलांना पोषण आहारामध्ये
निकृष्ट दर्जाच्या गुळाचा पुरवठा करण्यात आल्याबाबत**

(१०) * ६७४९७ श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय महिला व बाल विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
(१) पुणे जिल्ह्यातील साडे चार हजार पेक्षा अधिक अंगणवाड्यांमधील लहान मुलांना पोषण आहारामध्ये हातभट्टीसाठी वापरण्यात येणाऱ्या गुळाचा पुरवठा करण्यात आल्याची बाब जिल्हा परिषदेच्या स्थायी समितीच्या बैठकीत दिनांक १५ जून, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, या प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,
(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्याअनुषंगाने संबंधित दोषींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

तथापि सदर पुरवठा केलेल्या गुळाविषयी दि.१४.०६.२०१६ रोजी झालेल्या स्थायी समिती सभेमध्ये गुळ पावडरची गुणवत्ता खराब असणेविषयी सन्माननीय सदस्यांनी तक्रार केली होती. तसेच गुळाची प्रयोगशाळेतून तपासणी करणेबाबत मागणी केली होती.

(२) होय, चौकशी करण्यात आलेली आहे.

सदर गुळाची गुणवत्ता तपासणी करणे करिता डॉ.संजीव जाधव, अतिरिक्त जिल्हा आरोग्य अधिकारी, पुणे जिल्हा परिषद यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आलेली होती. सदर चौकशी समितीने दि.२१.०६.२०१६ व २२.०६.२०१६ रोजी पुरंदर, बारामती, हवेली या तालुक्यातील अंगणवाड्यांना भेटी देऊन रँडम पध्दतीने व तक्रार प्राप्त अंगणवाडी केंद्रांना भेटी देऊन गुळाचे नमुने राज्य सार्वजनिक आरोग्य प्रयोगशाळा व NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळा येथे समितीमार्फत तपासणीला दिले होते.

(३) सदर प्रकरणी चौकशी केली असता राज्य आरोग्य प्रयोगशाळा व NABL प्रयोगशाळा तपासणी मध्ये सदरचा गुळ अन्न सुरक्षा मानके नियम व विनियमन २०११ नुसार निश्चित केलेल्या standard प्रमाणे असल्याचे नमूद केले आहे. त्यामुळे चौकशी करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्नच उद्भवत नाही.

नांदेड येथील जिल्हा रुग्णालय कार्यान्वित करण्याबाबत

(११) * ६८१३३ श्रीमती अमिता चव्हाण (भोकर), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.हेमंत पाटील (नांदेड दक्षिण) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नांदेड जिल्ह्यातील शंकरराव चव्हाण शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाचे विष्णुपुरीत स्थलांतर झाल्यानंतर रुग्णालय प्रशासनाने शंभर खाटांचे रुग्णालय सुरु करण्यासाठी डॉक्टरांसह वैद्यकीय उपकरणे, औषधे व इतर आवश्यक साहित्य याची उपलब्धता करून ठेवली परंतु मागील दीड वर्षांपसून हे रुग्णालय अस्तित्वात येऊ न शकल्याने या रुग्णालयासाठी उपलब्ध करण्यात आलेले साहित्य बारडच्या ग्रामीण रुग्णालयातील चर्तुथ श्रेणी कर्मचाऱ्यांसाठी असलेल्या खोल्यांमध्ये पडून असल्याचे माहे सप्टेंबर,२०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे कय,

(२) असल्यास, सदरहू शंभर खाटांचे रुग्णालय तातडीने सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे आहे. नांदेड येथे १०० खाटांचे जिल्हा रुग्णालय स्थापन करण्यास दि.२.२.२०११ च्या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात आली आहे. वैद्यकीय महाविद्यालयाकडून रुग्णालय कार्यान्वित करण्यासाठी जागा हस्तांतरीत न झाल्याने जिल्हा रुग्णालयासाठी सन २०१२-१३ मध्ये प्राप्त झालेली साहित्य व उपकरणे जागेअभावी ग्रामीण रुग्णालय, बारड येथे सुरक्षितपणे ठेवण्यात आली होती. नोव्हेंबर, २०१५ मध्ये नांदेड येथील जिल्हा रुग्णालयासाठी वैद्यकीय महाविद्यालयाकडून इमारतीचे हस्तांतरण जिल्हा शल्य चिकित्सक,

नांदेड यांच्याकडे करण्यात आल्याने उपलब्ध झालेल्या इमारतीमध्ये वरील साहित्य स्थलांतरीत करण्यात आले आहे.

(२) व (३) सदर इमारतीच्या नुतनीकरणाचे व दुरुस्तीचे काम सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत सुरु आहे. सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून इमारतीचे हस्तांतर होताच सदर जिल्हा रुग्णालय साहित्य सामुग्रीसह कार्यान्वित करण्यात येईल.

मौजे कडगाव (ता.भुदरगड, जि.कोल्हापूर) परिसरातील अवैध वृक्षतोडीबाबत

(१२) * ६८८६४ श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर), श्री.सुरेश लाड (कर्जत) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे कडगाव (ता.भुदरगड, जि.कोल्हापूर) परिसरात मोठ्या प्रमाणात अवैध वृक्षतोड होत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर परिसरात अवैध वृक्षतोड करणाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही. तथापि, कडगाव वनपरिक्षेत्रामध्ये सप्टेंबर, २०१६ च्या दरम्यान मोठ्या प्रमाणात अवैध वृक्षतोड झालेली नसून मात्र अवैध वृक्षतोडीचा १ गुन्हा नोंद झाला आहे.

(२) व (३) कडगाव वनक्षेत्रातील म्हसरंग नियतक्षेत्रातील मौजे करंबळी कक्ष क्र.३२८ मध्ये एका आरोपीने झाडांच्या फांद्या तोड करून जळाऊ लाकूड १.०० घ.मी.तयार केले बाबत दिनांक २८.९.२०१६ अन्वये वनगुन्हा नोंद करण्यात आला आहे. चौकशीअंती आरोपीकडून नुकसान भरपाई रु.२०००/- वसूल करणेचे व जप्त मालाचा जाहीर लिलाव करण्याचे आदेश दिनांक १८.११.२०१६ अन्वये सहायक वनसंरक्षक (वन्यजीव व खाकुतो) यांनी दिले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपुर जिल्हयातील ब्रम्हपुरी वन विभागाअंतर्गत सिंदेवाही
वनपरिक्षेत्रात वाघीणीच्या बछड्याचा झालेला मृत्यू

(१३) * ६८३०० श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपुर जिल्हयातील ब्रम्हपुरी वन विभागाअंतर्गत सिंदेवाही वनपरिक्षेत्रात अन्न पाण्याविना अवघ्या २२ दिवसांच्या वाघीणीच्या बछड्याचा मृत्यू झाल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत राष्ट्रीय व्याघ्रसंवर्धन प्राधिकरणाने वनखात्याचे दुर्लक्ष झाल्यामुळे या बछड्याचा मृत्यू झाल्याचे निदर्शनास आणले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, त्या अनुषंगाने शासनाने संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे आहे, दिनांक १०.०९.२०१६ रोजी चंद्रपूर जिल्हयातील ब्रम्हपुरी वन विभागाअंतर्गत सिंदेवाही वनपरिक्षेत्रात नियतक्षेत्र मरेगाव येथे वाघिणीच्या एका बछड्याचा मृत्यू झाला आहे. पशुवैद्यकीय अधिकारी यांच्या शवविच्छेदन अहवालात Severe dehydration might have caused hypovolemic shock leading to heart failure असे कारण नमूद करण्यात आले आहे.

(२) हे खरे नाही,

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील १७ जिल्ह्यांमध्ये मुलभूत औषधे उपलब्ध नसल्याबाबत

- (१४) * ७२६०५ श्री.हरीभाऊ जावळे (रावेर), श्री.संतोष दानवे (भोकरदन) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) राज्यातील १७ जिल्ह्यांमध्ये ४५ प्रकारची मुलभूत औषधे उपलब्ध नसल्याची माहिती दिनांक २८ नोव्हेंबर, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास मा.सार्वजनिक आरोग्य मंत्री, सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग व आयुक्त यांच्या उपस्थितीत झालेल्या बैठकीत निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, आरोग्य विभाग दर करारावर औषधे खरेदी करण्यास तयार नसल्याने आवश्यक असलेली मुलभूत औषधे उपलब्ध नाहीत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, आवश्यक औषधे तातडीने उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) व (२) हे खरे नाही.

- (३) सर्व जिल्हा शल्य चिकित्सकाकडे स्थानिक खरेदीसाठी अनुदान उपलब्ध करून दिले आहे. त्याचप्रमाणे जिल्हा शल्य चिकित्सकांच्या मागणीनुसार तातडीच्या औषध खरेदीसाठी अतिरिक्त अनुदान उपलब्ध करून दिले आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयातील सुपर स्पेशलिटी 'ए' विंगच्या बांधकामाच्या प्रस्तावाबाबत

- (१५) * ६९२५४ श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) नागपूर येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय (मेडिकल) मधील ट्रामा केअर सेंटर, अतिदक्षता विभाग व सुपर स्पेशलिटी ए विंगच्या बांधकामांचा प्रस्ताव अनेक वर्षांपासून प्रलंबित असल्याने रुग्णांना तात्काळ उपचारापासून वंचित राहावे लागत असल्याचे माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या रुग्णालयात किडनी ट्रान्सप्लांटसाठी शस्त्रक्रियागृह उपलब्ध नसल्यामुळे या शस्त्रक्रिया हृदय शल्यचिकित्सा विभागात करावे लागत असल्यामुळे हृदयविकार रुग्णांची मोठी गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या अति महत्वाच्या विभागाच्या बांधकामाकरिता केंद्राकडून १२५ कोटी व राज्य शासनाकडून २५ कोटी असा एकूण १५० कोटीचा निधी मंजूर करण्यात आला होता परंतु वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या दुर्लक्षामुळे हा निधी मागील ७ वर्षांपासून ५० टक्केही खर्च करण्यात न आल्यामुळे या खर्चात तिप्पटीने वाढ झालेली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, या रुग्णालयातील अति महत्त्वाच्या विभागाचे बांधकाम पूर्ण करण्याबाबत व प्रलंबित प्रस्तावाकडे दुर्लक्ष करणाऱ्या वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयातील बांधकाम पूर्ण झाले असून सदर इमारतीत शल्यक्रियाशास्त्र व अस्थिव्यंगोपचारशास्त्र विभागाचे अतिदक्षता विभाग सुरु झाले आहेत. नवीन ३ आय.सी.यु. वॉर्डचे बांधकाम प्रगतीपथावर असून सुपरस्पेशलिटी ए विंगच्या बांधकाम कामाची निविदा प्रक्रिया पूर्ण झाली असून त्यानुषंगाने लवकरच काम सुरु करण्यात येत आहे.

(२) सदरस्थितीत किडनी ट्रान्सप्लांट ऑपरेशन हृदय शल्यचिकित्सा विभागात करण्यात येते, ही बाब खरी आहे. तथापि, सदर बाबीमुळे हृदय शस्त्रक्रिया रुग्णांची गैरसोय होणार नाही, याबाबत काळजी घेतली जाते. संस्थेत किडनी ट्रान्सप्लांटसाठी ऑपरेशन थिएटरचे बांधकाम प्रगतीपथावर आहे.

(३) याविषयी केंद्र शासनाकडून मिळणाऱ्या निधीपैकी रुपये १००.०० कोटी इतका निधी यंत्रसामुग्रीकरिता होता. त्यापैकी सुमारे रु.९९.०० कोटी इतक्या रक्कमेची यंत्रसामुग्री खरेदी करण्यात आलेली आहे. या योजनेतर्गत मंजूर काही बांधकामे पूर्ण झाली असून काही बांधकामे प्रगतीपथावर आहेत.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोल्हापूर जिल्हयातील कृष्णा-वारणा संगमाच्या परिसरात
मगरीचा मोठ्या प्रमाणात वावर असल्याबाबत**

(१६) * ६६९२४ श्री.उल्हास पाटील (शिरोळ) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोल्हापूर जिल्हयातील कृष्णा-वारणा संगमाच्या परिसरात कोथळी, दानोळी, उमळवाड या गावच्या नदीपात्रात आणि वारणा नदीवरील कोथळी-समडोळी बंधान्यालगत मगरीचा वावर मोठ्या प्रमाणात असल्याचे नुकतेच माहे ऑगस्ट व सप्टेंबर, २०१६ मध्ये निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वारणा नदीतून हिंणगाव (ता.हातकणंगले) येथील शिवाजी मेटकर या मॅडपाळास मगरीने ओढून नेल्याची घटना घडली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या नदीपात्रात मगरीचा होत असलेला वावर यामुळे ग्रामस्थांमध्ये प्रचंड भितीचे वातावरण पसरलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, तदनुसार ग्रामस्थांच्या सुरक्षेच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) कोल्हापूर जिल्हयातील कृष्णा - वारणा संगमालगतच्या कोथळी, दानोळी व उमळवाड या गावांच्या आणि कोथळी - समडोळ बंधान्यालगत पावसाळ्यानंतर वारणा नदीतील मगरी नदी पात्रातील पाण्याची खोली कमी झाल्याने नदीपात्राचे कडेला आल्याचे माहे ऑगस्ट व सप्टेंबर, २०१६ मध्ये निदर्शनास आलेले आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) व (४) उपरोक्त घटनेमुळे ग्रामस्थांमध्ये भितीचे वातावरण पसरले होते हे खरे आहे.

ग्रामस्थांच्या सुरक्षेच्या दृष्टीने खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येत आहेत.

- मगरीचे अस्तित्व असणाऱ्या नदी काठावरील ठिकाणी सावधानतेचे फलक लावण्यात आले आहेत.
- प्रसिध्दीपत्रके वाटून ग्रामस्थांमध्ये जनजागृती करण्यात आली आहे.

- निवडक वनकर्मचाऱ्यांना वन्यजीव संबंधित विशेष प्रशिक्षण देण्यात आलेले आहे.

- वन विभाग व ग्रामपंचायत यांचे वतीने स्पिकरवरून स्थानिक नागरीकांना दक्षता घेण्याबाबत कळविण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे जिल्ह्यातील बोगस डॉक्टरांवर कारवाई करण्याबाबत

(१७) * ७२७५९ श्री.योगेश टिळेकर (हडपसर) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे जिल्ह्यात २०१६ मध्ये आरोग्य विभागाने केलेल्या सर्वेक्षणात आढळून आलेल्या ३९ बोगस डॉक्टरांवर सन २००४ पासून एफआयआर दाखल असल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बोगस डॉक्टर आढळून आल्यास आरोग्य विभागाकडून एफआयआर दाखल करून पोलिसांच्या ताब्यात देण्यात येते, त्यानंतर पोलिसांनी कोर्टात चार्टशीट दाखल करायची असते, मात्र ते काम पुढे होत नसल्याने या डॉक्टरांचे दवाखाने सुरुच राहतात, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, त्यानुसार या बोगस डॉक्टरांवर शासनाने पुढे कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) माहे सप्टेंबर २०१६ मध्ये जिल्ह्यातील सर्व तालुका स्तरीय समितीने त्यांच्याकडे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत कायदेशीर कारवाई केल्याची नोंद असलेल्या सर्व नवीन व जुन्या बोगस डॉक्टरांची माहिती जिल्हा आरोग्य अधिकारी यांचेकडे दिली. त्यापैकी ३१ बोगस डॉक्टर हे जुने असून त्यांच्यावर सन २०१६ पूर्वीच कायदेशीर कारवाई केलेली आहे. सन २०१६ मध्ये नव्याने शोधलेल्या व कारवाई केलेल्या बोगस डॉक्टरांची संख्या ९ आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

जालना जिल्ह्यात रोजगार हमी योजनेच्या कामांमध्ये झालेला गैरव्यवहार

(१८) * ७१८८७ श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) जालना जिल्ह्यात सन २०१३-१४ मध्ये रोजगार हमी योजनेच्या विविध कामांमध्ये कोट्यवधी रुपयांचा गैरव्यवहार झाला असून जिल्ह्यातील विविध तालुक्यात कार्यरत असलेल्या ५ गटविकास अधिकाऱ्यांचा यामध्ये समावेश असताना त्यांची विभागीय चौकशी अद्याप पूर्ण झालेली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच जालना जिल्ह्यातील परतूर, मंठा, भोकरदन, घनसावंगी व जालना या तालुक्यांमध्ये सन २०१३-१४ व त्यानंतरच्या कालावधीमध्ये सुरु असलेल्या कामासंदर्भात ग्रामस्थांकडून व लोकप्रतिनिधींकडून तत्कालीन गट विकास अधिकारी यांच्याबाबत तक्रारी प्राप्त झालेल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या प्रकरणाची चौकशी करून संबंधितांवर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) अंशतः खरे आहे.

जालना जिल्ह्यात म.गां. रा.ग्रा.रोहयो च्या विविध कामात गैरव्यवहार झालेला नसून कामामध्ये अनियमितता झालेली आहे.

या अनियमिततेच्या अनुषंगाने जालना जिल्ह्यातील एकुण ०५ गटविकास अधिकारी यांनी त्यांच्या कर्तव्यात कसूर केल्याचे आढळून आल्याने त्यांचे विरुद्ध विभागीय चौकशी प्रस्तावित करण्यात आली असून त्यानुसार विभागीय आयुक्त औरंगाबाद यांच्या स्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) व (४) जालना जिल्ह्यातील महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेच्या कामातील अनियमिततेबाबत प्राप्त झालेल्या तक्रारीच्या अनुषंगाने

जिल्हाधिकारी स्तरावर चौकशी केल्यावर याप्रकरणी ०५ गट विकास अधिकारी यांनी त्यांच्या कामात हलगर्जीपणा व कसूर केल्याचे दिसून आल्याने त्यांचेविरुद्ध विभागीय चौकशीची कार्यवाही सुरु आहे.

**‘श्री आर’ सोसायटीने पुनर्वसनासाठी दिलेल्या भूखंडाचा
वापर औद्योगिक कारणाकरीता केल्याबाबत**

(१९) * ६५१३९ श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अब्दुल सल्लार (सिल्लोड), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.सरदार तारासिंह (मुलुंड) : सन्माननीय महिला व बाल विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कुष्ठरोग बाधित अपंग, अंध, मुकबधीर आणि भिक्षेकरी यांचे पुनर्वसन करण्यासाठी चेंबूर येथील ९ हजार ८८० चौ.फू. भूखंड ‘श्री आर’ सोसायटीला १९७५ साली शासनाने मोफत दिला असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर “श्री आर” सोसायटीने सन २००० पर्यंत केवळ ४५१ जणांचे पुनर्वसन केले, परंतु २००० ते २०१६ पर्यंत म्हणजेच या १६ वर्षात एकाही व्यक्तीचे पुनर्वसन न करता शासनाच्या भूखंडाचा व्यवसायीक वापर केल्याचे सामान्य प्रशासन विभागाने केलेल्या पहाणीत निदर्शनास आल्याने “श्री आर” सोसायटीला ४ कोटी ८३ लाखांचा दंड आकारल्याची बाब माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, “श्री आर” सोसायटीने, कुष्ठरोग बाधित, अपंग, अंध, मुकबधीर आणि भिक्षेकरी यांचे पुनर्वसन करण्याऐवजी व शासनाची परवानगी न घेता सदर जागेवर अलिशान सहकार भांडार मॉल व मॉलच्या मागील बाजूस एका राजकीय पक्षाचे कार्यालय उघडण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (५) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने मोफत मिळालेल्या भूखंडाचा वापर औद्योगिक कारणाकरीता करून दरवर्षी लाखो रुपये कमविणाऱ्या तसेच शासनाने आकारलेला दंड न भरता शासनाची जागा शासनाला परत न देणाऱ्या “श्री आर” सोसायटीवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) नाही, सदर जागा श्री आर सोसायटीला भाडेमुक्त पध्दतीवर भिक्षेकरी स्वीकार केंद्रातील प्रवेशितांच्या पुनर्वसनासाठी प्रकल्पाचे कामकाज समाधानकारक असेपर्यंत देण्यात आली होती.

(२) सदर बाब सामान्य प्रशासन विभागाने केलेल्या पहाणीत निदर्शनास आली नसून, जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी मुंबई उपनगर यांनी शासनाच्या निदर्शनास आणून दिल्यानंतर सदरची जागा खाली करण्यासाठी श्री आर सोसायटीला दिनांक २०.०१.२०१४ रोजी नोटीस देण्यात आली होती.

(३) होय, श्री आर सोसायटीने शासनाची परवानगी न घेता सदर जागेवर सहकारी भांडार मॉल सुरु केले होते. मात्र सद्यःस्थितीत मॉलच्या मागील बाजूस कोणत्याही राजकीय पक्षाचे कार्यालय नाही.

(४) होय.

(५) व (६) श्री आर सोसायटीला जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी, मुंबई उपनगर यांच्या मार्फत दिनांक २०.०१.२०१४ रोजी नोटीस देण्यात आली होती. तथापि श्री आर सोसायटीने जागा खाली न केल्याने, दि.०४.०८.२०१४ रोजी शासकीय जागेच्या निष्कासन प्रक्रीयेबाबतचा प्रस्ताव सक्षम प्राधिकारी, बृहन्मुंबई यांचेकडे दाखल करण्यात आला, त्यावर दि.१८.०१.२०१६ रोजी सुनावणी होऊन सक्षम प्राधिकारी, बृहन्मुंबई यांनी मुंबई सरकारी जागा अधिनियम, १९५५ चे कलम ४ व ५ प्रमाणे तात्काळ जागा निष्कासीत करण्याचे आदेश दिले. तसेच नुकसान भरपाई म्हणून सन २००० पासून ते डिसेंबर-२०१५ पर्यंत रु.४,८३,६२,६००/- इतकी रक्कम देण्याचे श्री आर सोसायटीला आदेश दिले.

तथापि सक्षम प्राधिकारी, बृहन्मुंबई यांचे आदेशा विरुद्ध श्री आर सोसायटीने मा. नगर दिवाणी न्यायालय, मुंबई याठिकाणी दिवाणी अपिल क्र. ८९६७/२०१६ दाखल केलेले मा. नगर दिवाणी न्यायालय, मुंबई यांचे आदेशानुसार श्री आर सोसायटीकडील जागा सक्तीने निष्कासीत करण्याचे आदेशाला तात्पुरती स्थगिती दिली आहे व सद्यःस्थितीत सदर प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

**ताडोबा-अंधारी व्याघ्र (जि.चंद्रपूर) प्रकल्पाच्या बाहेरील
वाघांच्या बछड्यांच्या संरक्षणाबाबत**

(२०) * ६५७०१ अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.संजय केळकर (ठाणे), अॅड.पराग अळवणी (विलेपार्ले), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर येथील ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्पातील ८८ वाघ आणि सुमारे ३० बछड्यांचे नियमित मॉनिटरिंग आणि संरक्षण व्याघ्र संरक्षण दल व वनपथकाकडून होते, परंतु ताडोबा बाहेरील जंगलातील ५८ वाघांसोबत २५ बछड्यांचे योग्य पध्दतीने संरक्षण होत नसल्याचे दिनांक १३ सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राष्ट्रीय व्याघ्र संवर्धन प्राइज (एनटीसीए) बछड्यांच्या वाघिणीचे नियमित मॉनिटरिंग करण्याचे निर्देश दिलेले असतानाही वन विभाग याकडे दुर्लक्ष करित असल्याचे आढळून आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, निर्देश देवूनही त्याची पूर्तता न करण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत,

(४) तसेच, ताडोबा बाहेरील २५ बछड्यांच्या सुरक्षितेसाठी शासन काय उपाययोजना करणार आहे वा करित आहेत,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही.

राज्य स्तरावर फेस IV २०१४-१५ कॅमेरा ट्रॅपद्वारा केलेल्या प्रगणनेत चंद्रपूर जिल्ह्यात खालीलप्रमाणे वाघांचे वास्तव्य असल्याचे निदर्शनास येते.

अ.क्र.	वन विभागाचे नांव	वाघांची संख्या	बछड्यांची संख्या
१	ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्प	६१	२०
२	चंद्रपूर जिल्ह्यातील ताडोबाबाहेरील जंगल	४३	२९
	एकूण	१०४	४९

ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्पाबाहेरच्या चंद्रपूर वनवृत्ताशी संलग्न असलेल्या वनक्षेत्रातील वाघ व वाघांचे बछड्यांची नियमित मॉनिटरिंग आणि संरक्षण करण्याच्या दृष्टीने चंद्रपूर वनवृत्तात वृत्त स्तरावर नियंत्रण कक्षामध्ये वाघ

सनियंत्रण कक्ष तयार करण्यांत आले असून, त्याद्वारे वाघांचे सनियंत्रण करण्यात येते. तसेच क्षेत्रिय अधिकारी/ कर्मचारी यांची गस्त पथके व शीघ्र कृती दलाची गस्त पथके नियमित गस्त करून वाघांच्या सुरक्षिततेची दक्षता घेत असतात. त्यामुळे चंद्रपूर वनवृत्तातील वनक्षेत्राचे लगत असलेल्या ताडोबा- अंधारी व्याघ्र प्रकल्पाच्या बाहेरील क्षेत्रात वाघासोबत बछड्यांचे योग्य पध्दतीने संरक्षण होत नाही असे म्हणणे संयुक्तिक नाही.

(२), (३) व (४) राष्ट्रीय व्याघ्र संवर्धन प्राधिकरणाकडून बछड्यांचे आणि वाघिणीचे नियमित मॉनिटरिंग करण्याबाबतचे विशेष असे काही निर्देश प्राप्त झालेले नाही. तथापि राष्ट्रीय व्याघ्र संवर्धन प्राधिकरणाच्या मार्गदर्शक सूचनांन्वये वाघांच्या संवर्धन / संरक्षणार्थ खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येतात.

- विदर्भातील पाचही व्याघ्र प्रकल्पात ४ विशेष व्याघ्र दलांची (STPF) स्थापना करण्यात आली आहे. सदर व्याघ्र दलाकडून नियमितपणे गस्त केली जात आहे. तसेच वाघांच्या मृत्यूचे प्रमाण रोखण्यासाठी व त्यांच्या संरक्षणाच्यादृष्टीने खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येतात.
- वनवृत्त स्तरावर नियंत्रण कक्षामध्ये वाघ सनियंत्रण कक्ष तयार करण्यांत आले असून त्याद्वारे वाघांचे सनियंत्रण करण्यात येते.
- सर्व व्याघ्र प्रकल्प क्षेत्रात वायरलेस यंत्रणा कार्यान्वित करण्यात आली आहे.
- जंगलामध्ये आवश्यक त्या ठिकाणी निरीक्षण मनोरे उभारण्यात आले आहे.
- वन्यप्राण्यांच्या हालचालींचे सनियंत्रण ठेवण्याकरीता कॅमेरा ट्रॅप, जीपीएसचा वापर केला जातो.
- संरक्षित क्षेत्रातील नैसर्गिक पाणवठे, कृत्रिम पाणवठ्याची वनकर्मचाऱ्यामार्फत नियमित तपासणी करण्यात येते.
- शिकान्याबाबत गोपनियरित्या माहिती संकलित करण्यात येते. वन खबऱ्याकडून माहिती घेतली जाते.
- वनसंरक्षणात लोकांचा सहभाग वाढवा म्हणून वनालगत असलेल्या गावांमध्ये ग्रामस्थांची वनसंरक्षण समितीची स्थापना करण्यात आली असून त्यांची संरक्षणांच्या कामात मदत घेण्यात येते.
- अमरावती, चंद्रपूर व नागपूर येथे Sniffer Dog ठेवण्यात आले असून त्यांचेद्वारे नियमितपणे रेल्वे स्टेशन / बस स्टॅंड / आठवडी बाजार व संशयास्पद ठिकाणी वन्यप्राण्यांच्या अवैध व्यापार, वाहतूक याचा शोध घेण्यात येतो.

- वनक्षेत्रांमधून जाणाऱ्या विद्युत वाहिनीवर नियमितपणे गस्त करण्यात येते. तसेच विद्युत विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांचेशी नियमितपणे संपर्क ठेवला जातो व संबंधीत सबस्टेशनचे कार्यक्षेत्रात विद्युतप्रवाह खंडीत झाल्यास त्यांची माहिती घेवून विद्युतप्रवाहाद्वारे वन्यप्राण्यांच्या शिकारीचा प्रयत्न झाला किंवा कसे याची शहानिशा करण्यात येते.
  - वनकर्मचाऱ्यांमार्फत वनक्षेत्रात रात्र / दिवस नियमितपणे तसेच पावसाळी विशेष गस्त घालण्यात येते.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्यांच्या विविध प्रलंबित मागण्यांबाबत

(२१) * ६७५६१ श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्यांना किमान वेतनाची सुधारित अधिसूचना जारी करावी यासह विविध प्रलंबित मागण्यांसाठी महाराष्ट्र राज्य ग्रामपंचायत कर्मचारी संघटनेने दिनांक १ ऑगस्ट, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास जिल्हाधिकारी, अहमदनगर यांच्या माध्यमातून शासनास निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्यांच्या प्रलंबित मागण्या पूर्ण करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय हे खरे आहे.

(२) ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्यांच्या विविध मागण्यासंदर्भात शासनाकडे ग्रामपंचायत कर्मचारी संघटनांकडून निवेदने प्राप्त झाली आहेत. प्रश्न क्रमांक १ मध्ये नमूद निवेदनातील मागण्यांही त्यामध्ये समाविष्ट आहेत.

सदर निवेदनांच्या अनुषंगाने सचिव (ग्रामविकास) यांच्या स्तरावर सर्व संबंधित ग्रामपंचायत कर्मचारी संघटनांची बैठक दि.५.१०.२०१६ व दि.२८.११.२०१६ रोजी घेण्यात आली होती. त्यामध्ये ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्यांचे किमान वेतन

परस्पर त्यांच्या बँक खात्यात जमा करणे, कर्मचारी आकृतीबंध सुधारण्याकरीता शिफारशी सादर करण्यासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांची समिती नियुक्त करणे, ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्यांना विमा कवच प्रदान करण्यासाठी भारतीय जीवन विमा निगम यांचेशी चर्चा करणे, इत्यादी निर्णय घेण्यात आले आहेत. उर्वरित मागण्यांबाबत सकारात्मक दृष्टीकोन ठेऊन विचारविनिमय करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई शहरातून कासवांची तस्करी होत असल्याबाबत

(२२) * ७०४७९ श्री.संतोष दानवे (भोकरदन) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई शहरातून कासवांची तस्करी होत असल्याची प्रकरणे उघड होत असून यामागे कर्नाटक, उत्तरप्रदेश व बिहार या राज्यातील तस्करांचा सहभाग असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, देशातील कासव तस्करांसाठी मुंबई ही एक प्रमुख बाजारपेठ असून येथून वर्षाला कोटयवधी रुपयांच्या जवळपास ५० हजारांहून अधिक कासवांची तस्करी होत असते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीनुसार कासवांची तस्करी थांबविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) दिनांक ०२.१०.२०१६ रोजी रेल्वे पोलीस यांनी दादर येथे बेवारस ८० कासवे जप्त करून वनविभागाच्या ताब्यात दिली आहेत. तसेच दिनांक १४.१०.२०१६ रोजी कस्टम विभागाने छत्रपती शिवाजी आंतरराष्ट्रीय विमानतळ, अंधेरी येथे २ व्यक्तित्ना १९९ कासवांसह अटक करून वनविभागाच्या ताब्यात दिली आहेत.

(२) हे खरे नाही, मात्र सन २०१४ ते सन २०१६ (ऑक्टोबर, २०१६ अखेरपर्यंत) कासवांच्या तस्करीची ६ प्रकरणे निदर्शनास आली असून त्यामध्ये ६९७ कासवे जप्त करण्यात आली आहेत.

(३) दिनांक ०२.१०.२०१६ रोजी जप्त करण्यात आलेली बेवारस ८० कासवांपैकी जिवंत ६२ कासवे डहाणू येथील कासव बचाव व संशोधन केंद्र येथे ठेवण्यात आली आहेत. सदर कासवांना मुक्त अधिवासात सोडण्याचे आदेश न्यायालयाने दिलेले आहे.

तसेच दिनांक १४.१०.२०१६ रोजी जप्त करण्यात आलेली १९९ कासवे डहाणू येथील कासव बचाव व संशोधन केंद्र येथे ठेवण्यात आली आहेत. प्रस्तुत प्रकरणातील २ आरोपीना न्यायालयाने ५ दिवसांची वनकोठडी सुनावण्यात आली होती. सद्यस्थितीत सदर आरोपींना जामिनावर मुक्त केले असून पुढील तपास सुरु आहे.

(४) कासवांची तस्करी थांबविण्याच्या दृष्टीने वनविभागामार्फत गस्तीसाठी रेस्क्यू पथक तयार करण्यात आले आहे. सदर पथकामार्फत वेळोवेळी गस्त घालण्यात येते. हयाशिवाय केंद्र शासनाचे प्रादेशिक उपसंचालक, वाईल्ड लाईफ कंट्रोल ब्युरो, पश्चिम रेल्वे, मध्य रेल्वे, पोलीस विभाग, महानगरपालिका व काही स्वयंसेवी संस्था हयांच्यामार्फत कारवाई करण्यात येऊन कासवांच्या तस्करीवर आळा घालण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील मूत्रपिंडविकार तज्ज्ञ व शल्य चिकित्सक डॉक्टरांनी मूत्रपिंड प्रत्यारोपण शस्त्रक्रिया करण्यास नकार दिल्याबाबत

(२३) * ६९९०८ श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.विजय औटी (पारनेर) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील हिरानंदानी रुग्णालयात मूत्रपिंड चोरी प्रकरणात डॉक्टरांवर आरोप झाल्याने मूत्रपिंडाच्या आजारांवर उपचार करणारे मुंबईतील मूत्रपिंडविकार तज्ज्ञ व शल्य चिकित्सक डॉक्टरांनी प्रत्यारोपण शस्त्रक्रिया करण्यास नकार दिला असल्याचे दिनांक ११ ऑगस्ट, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, राज्यातील रुग्णांवर प्रत्यारोपण शस्त्रक्रिया योग्यरीत्या करण्यासाठी आवश्यक त्या कागदपत्रांची तपासणी करून पारदर्शक प्रक्रिया राबविण्याबाबत व यामधील बोगस डॉक्टरांवर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

विक्रमगड (जि.पालघर) तालुक्यात रोजगार हमी योजनेत झालेला गैरव्यवहार

(२४) * ६७२३६ श्री.प्रकाश फातर्पेकर (चेंबूर), श्री.राजाभाऊ (पराग) वाजे (सिन्नर), श्री.क्षितीज ठाकूर (नालासोपारा) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विक्रमगड (जि.पालघर) तालुक्यात रोजगार हमी योजनेत काम केलेल्या अनेक मजूरांना मजुरी मिळाली नसून खुडेद ग्रामपंचायत अंतर्गत १२ पाड्यांवर रोजगार हमी योजनेच्या कामात ठेकेदार व अधिकारी यांनी काही मृत व स्थलांतरित मजूरांची नावे हजेरी पटावर दर्शवून गैरव्यवहार केला असल्याची बाब दिनांक १२ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या तालुक्यात रोजगार हमी योजनेच्या कामात अधिकाऱ्यांनी मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार केल्याने त्यांची तातडीने चौकशी करावी अशी मागणी आदिवासी विद्यार्थी कृती समितीने जिल्हाधिकारी, पालघर यांना एका निवेदनाव्दारे दिनांक २० सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीनुसार संबंधितांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३), (४) व (५) होय.

सादर प्रकरणी शासनाने पुढील कार्यवाही केली आहे.

(अ) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, पालघर यांनी दि.०९.१२.२०१६ च्या आदेशान्वये श्री.व्ही.के. गायकवाड, तत्कालीन ग्रामसेवक व श्री.संदिप घेगड विद्यमान ग्रामसेवक यांना जिल्हा परिषद सेवेतून निलंबित केले आहे.

(ब) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, पालघर यांनी दि.०९.१२.२०१६ च्या आदेशान्वये श्री.देवराम गणपत पाडवी, ग्राम रोजगार सेवक यांना सेवेतून काढून टाकण्याचे निर्देश, ग्रामसभेला द्यावेत अशी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, विक्रमगड यांना सूचना दिली आहे.

(क) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, पालघर यांनी दि.०९.१२.२०१६ च्या आदेशान्वये श्री.देवराम गणपत पाडवी, ग्राम रोजगार सेवक, श्री.व्ही.के.गायकवाड व श्री.संदिप घेगड ग्रामसेवक यांच्यावर स्थानिक पोलीस स्टेशनमध्ये गुन्हा नोंद (एफआयआर) दाखल करण्याबाबत गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, विक्रमगड यांना सूचना दिली आहे.

(ड) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, पालघर यांनी दि.०९.१२.२०१६ च्या आदेशान्वये, संबंधित पोस्टमन यांचे विरुद्ध नियमानुसार कारवाई करून त्यांच्यावर स्थानिक पोलीस स्टेशनमध्ये गुन्हा नोंद (एफआयआर) दाखल करून तसा अहवाल शासनास सादर करण्याबाबत निर्देश मुख्य पोस्ट मास्टर, जिल्हा कार्यालय, पालघर, यांना निर्देश दिले आहेत.

सांगली जिल्ह्यातील दुष्काळी भागातील तलाव उपसा जलसिंचन

योजनांच्या माध्यमातून भरून देण्याबाबत

(२५) * ६५३८६ श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड),

श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद) :

सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सांगली जिल्ह्यातील दुष्काळी भागातील तलाव उपसा जलसिंचन योजनांच्या माध्यमातून भरून देण्याचा निर्णय लोकप्रतिनिधींच्या मागणीनंतर मा.जलसंपदा मंत्री यांनी माहे ऑगस्ट, २०१६ च्या दुस-या आठवड्यात घेतला होता, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या जिल्ह्यातील तलाव उपसा जलसिंचन योजनांच्या माध्यमातून भरून देण्याच्या निर्णयाचे स्वरूप काय आहे,
- (३) असल्यास, तासगांव तालुक्यातील नेहमीच दुष्काळाची झळ सोसणाऱ्या पाडळी गाव शिवारातील दोन पाझर तलाव सदर योजनेच्या माध्यमातून भरून देण्याची कार्यवाही केली आहे काय,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय.

- (२) सदर मागणीच्या अनुषंगाने खरीप हंगामात टेंभू, ताकारी व म्हैसाळ उपसा सिंचन योजनांद्वारे पावसाळ्यात कृष्णा नदीतील पाणी सांगली जिल्ह्यातील अवर्षण प्रवण व दुष्काळग्रस्त तालुक्यांतील तलाव भरून देण्यात आले आहेत.
- (३) टेंभू उपसा सिंचन योजनेतर्गत विसापूर उपसा सिंचन योजनेच्या लाभक्षेत्रातील तलावांपेक्षा पाडळी ता.तासगांव गावक्षेत्रातील दोन पाझर तलाव हे जास्तीच्या उंचावर असल्यामुळे या भागास सिंचनाचे पाणी उपलब्ध करणे तांत्रिकदृष्ट्या शक्य होणार नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे तोंडशी (ता.पाटण, जि.सातारा) गावातील बाधित घरांच्या
नुकसान भरपाईच्या प्रलंबित प्रस्तावाबाबत**

(२६) * ६५४३५ श्री.शंभूराज देसाई (पाटण) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पाटण (जि.सातारा) तालुक्यातील कृष्णा खोरे विकास महामंडळातर्गत तारळी मध्यम धरण प्रकल्पामुळे धरणाच्या खालील बाजूस असणा-या मौजे तोंडशी गावातील ४९ घरांना धरणाचे काम सुरु असताना मोठ्या प्रमाणात तडे गेले आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, घरांचे नुकसान झालेल्या नुकसानग्रस्तांनी ४९ घरांच्या नुकसानीची भरपाई मिळणेकरीता सन २००० पासून कृष्णा खोरे विकास महामंडळाकडे व शासनाकडे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या संदर्भातील प्रस्ताव विभागीय आयुक्त, पुणे यांच्यामार्फत सन २०१३ मध्ये शासनाकडे सादर केला असून हा प्रस्ताव कृष्णाखोरे विकास महामंडळाच्या नियामक मंडळाच्या मान्यतेकरिता प्रलंबित असल्याने सदरच्या प्रस्तावास नियामक मंडळाची मान्यता देण्याची मागणी मा.जलसंपदा मंत्री यांच्याकडे दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास पत्राद्वारे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, सदर प्रस्तावास मान्यता देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय.

(२) होय.

(३) होय

(४) सातारा जिल्ह्यातील मौजे तोंडशी गावातील बाधीत घरांच्या नुकसान भरपाईचा प्रस्तावास मान्यता मिळण्याकरीता महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांच्या नियामक मंडळाच्या पुढील बैठकीत प्रस्ताव सादर करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

बुलढाणा जिल्ह्यात हत्तीरोगाचे प्रमाण वाढत असल्याबाबत

(२७) * ६८१०६ श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बुलढाणा जिल्ह्यात हत्तीरोगाच्या रुग्णांचे प्रमाण दिवसेंदिवस वाढत असून सन २०१५-१६ मध्ये ३२ रुग्ण आढळले आहेत त्यामध्ये सर्वाधिक १२ रुग्ण

खामगांव तालुक्यात आढळून आले असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या जिल्ह्यातील हत्तीरोग आजारावर नियंत्रण मिळविण्यासाठी शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

सन २०१५-१६ मध्ये एकूण ३० रुग्ण असून सन २०१६ मध्ये फक्त २ हत्तीपायाचे नवीन रुग्ण आढळून आले आहेत. उर्वरीत रुग्ण सन १९९७ पासूनचे जुने आहेत. तसेच खामगांव तालुक्यात हत्तीरोगाचे १० रुग्ण आहेत त्यापैकी २ अंडवृद्धी रुग्ण व ८ हत्तीपायाचे रुग्ण आहेत. हे सन १९९२ मध्ये आढळलेले जुने रुग्ण आहेत.

(२) हत्तीरोग दूरीकरणासाठी शासन स्तरावर खालील उपाययोजना राबविण्यात आल्या व येत आहेत.

- हत्तीरोग रुग्णांना उपचार.
- डासोत्पत्ती स्थानांवर अळीनाशकाची फवारणी करण्यात येते, तसेच डबकी बुजविणे, वाहती करणे, व्हेट पाईपांना जाळ्या बसविणे या उपाययोजना केल्या जातात.
- जीवशास्त्रीय उपाययोजनेअंतर्गत गप्पीमासे पैदास केंद्राची निर्मिती करून योग्य अशा डासोत्पत्ती स्थानांमध्ये अळीभक्षक गप्पीमासे सोडण्यात येतात.
- किटक समाहारकामार्फत किटकशास्त्रीय सर्वेक्षण नियमितपणे करण्यात येत आहे.
- हत्तीपाय रुग्णांच्या बाधित अवयवांची देखभाल व निगा राखणेसाठी व्यवस्थापनाचे प्रशिक्षण प्रत्येक रुग्णाला दिले जाते.
- अंडवृद्धी रुग्णांची शस्त्रक्रिया करण्यासाठी जिल्हा रुग्णालयात शिबीरांचे आयोजन केले जाते.
- दरवर्षी दि.१६ ते ३१ ऑगस्ट या कालावधीत हत्तीरोगाचे रुग्ण शोध मोहिम राबविण्यात येते.
- हत्तीरोगाविषयी आरोग्य कर्मचारी व प्रसिध्दी माध्यमे यांचेमार्फत जनतेस आरोग्य शिक्षण देण्यात येते.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियानांतर्गत करण्यात आलेल्या
औषध खरेदीत झालेला गैरव्यवहार**

(२८) * ६९६९० श्री.संजय पुराम (आमगाव), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.सुधाकर कोहळे (नागपूर दक्षिण), श्री.संतोष दानवे (भोकरदन), श्री.सरदार तारासिंह (मुलुंड) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रीय नागरी आरोग्य मिशन (एनयूएचएम) या योजनेसाठी केंद्र सरकारने दिलेल्या निधीतून राज्याच्या सार्वजनिक आरोग्य विभागाने २९७ कोटी रुपयांची केलेली औषध खरेदी अपारदर्शी आणि भ्रष्ट मार्गाने केली असून या औषधांचे वाटप चुकीच्या पध्दतीने झाल्याने ती सर्व औषधे वाया गेल्याचे दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास स्पष्ट झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या सर्व गैरप्रकार व गैरव्यवहारास जबाबदार असलेल्या सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंबकल्याण व वैद्यकीय शिक्षण विभागास दिनांक १८ नोव्हेंबर, २०१६ रोजी पर्यंत मा. मुंबई उच्च न्यायालयात याबाबतचे स्पष्टीकरण सादर करावयाचे आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या औषध खरेदी घोटाळ्याची लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागामार्फत चौकशी सुरु असताना संबंधित अधिकाऱ्यांचे निलंबन रद्द करून त्यांना पुन्हा आहे त्या पदावर नेमल्याने या खरेदी संबंधित पुरावे नष्ट होण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास याबाबत शासनाने पुढे कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

(२) मा.उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ येथे दाखल असलेल्या जनहित याचिकेच्या प्रकरणी राज्यातील संबंधित विभागांना मा.उच्च न्यायालयाकडून नोटीसा बजावण्यात आली आहे. प्रस्तुत जनहित याचिकेत उपस्थित मुद्द्यांच्या अनुषंगाने मा.न्यायालयात शपथपत्र दाखल करण्यात येत आहे.

(३) व (४) सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या प्रस्तुत औषध खरेदी प्रकरणी लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागामार्फत चौकशी सुरु नाही.

सन २०१४-१५ या आर्थिक वर्षात आरोग्य सेवा संचालनालयामार्फत व राष्ट्रीय नागरी अभियानअंतर्गत करण्यात आलेल्या औषध खरेदीच्या चौकशीसाठी नियुक्त करण्यात आलेल्या चौकशी समितीने सादर केलेला चौकशी अहवाल शासनाने स्वीकारला आहे. चौकशी समितीच्या अहवालानुसार सादर प्रकरणी निलंबित करण्यात आलेले दोन सहायक संचालक हे जबाबदार नसल्याचे आढळल्याने त्यांचे निलंबन रद्द करून त्यांना अन्यत्र पदस्थापना देण्यात आली आहे तसेच संचालक आरोग्य सेवा हे एकाकी पद असल्याने या पदावरील निलंबित संचालक हे चौकशी अहवालानुसार जबाबदार नसल्याचे आढळल्याने त्यांचे निलंबन रद्द करून त्यांना संचालक आरोग्य सेवा या पदावरच पदस्थापना देण्यात आली आहे.

चौकशीमध्ये आढळून आलेल्या अनियमितता प्रकरणी जबाबदार असलेल्या अन्य एका अधिकाऱ्याविरुद्ध विभागीय चौकशीची कारवाई प्रस्तावित आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

परांडा-भूम-वाशी (जि.उस्मानाबाद) तालुक्यात जलयुक्त शिवार योजनेअंतर्गत पुर्नभरणाच्या कामात झालेला गैरव्यवहार

(२९) * ६६४५८ श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.बसवराज पाटील (औसा) : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परांडा-भूम-वाशी (जि.उस्मानाबाद) तालुक्यात जलयुक्त शिवार योजनेअंतर्गत पुर्नभरणाच्या कामात मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार व अनियमितता झाल्याप्रकरणी तालुक्यातील लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री व मा.जलसंधारण मंत्री यांच्याकडे दिनांक २९ जून, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास लेखी पत्राद्वारे सविस्तर तक्रार केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तालुक्यातील अनेक जलयुक्त शिवाराची कामे अपूर्ण असल्याबाबत तसेच योजनेवरील निधी अखर्चित राहिल्याने याबाबतची लेखी तक्रार स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी प्रधान सचिव, जलसंधारण व रोजगार हमी योजना यांना दिनांक १७ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास केली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, तक्रारीच्या अनुषंगाने गैरव्यवहारास जबाबदार असलेल्या संबंधितांवर कारवाई करण्याबाबत व जलयुक्त शिवाराची कामे पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. राम शिंदे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) सचिव, जलसंधारण व रोजगार हमी योजना यांचे कार्यालयात तपासणी केले असता आढळून आलेले नाही.

(३) दि. २९ जून २०१६ रोजीच्या तक्रारीच्या अनुषंगाने कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जि.प. उस्मानाबाद यांचेमार्फत चौकशी करण्यात येत आहे.

तसेच सन २०१६-१७ मध्ये शासन स्तरावरून प्राप्त विशेष निधी अंतर्गत भूम, परांडा व वाशी तालुक्यातील ८३ कामांना प्रशासकिय मान्यता देण्यात आली आहे. सदर भूम, परांडा व वाशी तालुक्यातील अनुक्रमे २४, २३ व २० कामांच्या ई- निविदा काढून सदर कामांचे कार्यारंभ आदेश देण्यात आले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्हयातील आरोग्य व्यवस्थेबाबत

(३०) * ६६०३९ श्री.सुभाष उर्फ पंडितशेठ पाटील (अलिबाग) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रायगड जिल्हयात १ जिल्हा रुग्णालय, ५ उपजिल्हा रुग्णालये, ९ ग्रामीण रुग्णालय व १ आश्रमशाळा पथक रुग्णसेवेसाठी कार्यरत असून, या रुग्णालयात तज्ज्ञ डॉक्टर नसल्यामुळे रुग्णांना खाजगी दवाखान्यात जादा पैसे देऊन उपचार घ्यावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जागतिक आरोग्य संघटनेच्या नियमाप्रमाणे ८३५ रुग्णांमागे १ डॉक्टर असे प्रमाण असताना रायगड जिल्हयात १ लाख ८ हजार रुग्णांमागे १ डॉक्टर असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, रायगड जिल्ह्यातील शासकीय रुग्णालयात तज्ज्ञ डॉक्टरांची पदे भरण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

जिल्हा रुग्णालय, रायगड-अलिबाग व अधिपत्याखालील उपजिल्हा व ग्रामीण रुग्णालयामध्ये महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा गट-अ मधील डॉक्टरांची एकूण १३२ पदे मंजूर आहे. त्यापैकी ८२ पदे भरलेली असून ५० पदे रिक्त आहेत.

तथापि, सदरहू संस्थेमध्ये उपलब्ध असलेल्या नियमित वैद्यकीय अधिकारी तसेच राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत कंत्राटी पध्दतीने नियुक्त केलेल्या विशेषज्ञामार्फत रुग्णांना चांगल्या व गुणात्मक रुग्णसेवा पुरविल्या जातात.

(२) हे खरे नाही.

रुग्णालयाच्या मंजूर खाटांच्या आकृतीबंधानुसार वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी यांची पदे मंजूर असतात.

(३) महाराष्ट्र वैद्यकीय आरोग्य सेवा गट-अ मधील रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही शासनस्तरावर सुरु आहे. तसेच वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची रिक्त पदे शा. पत्र दि. १६.११.२०१६ नुसार जिल्हा निवड समिती मार्फत भरण्याचे निर्देश दिलेले असून पदे भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पनवेल (जि.रायगड) येथील उपजिल्हा रुग्णालयाच्या इमारतीच्या बांधकामाबाबत

(३१) * ७००९८ श्री.अनिल (अण्णा) गोटे (धुळे शहर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पनवेल (जि.रायगड) येथील उपजिल्हा रुग्णालयाच्या बांधकामास माहे फेब्रुवारी २०१३ मध्ये सुरुवात झालेली असून ११ महिन्यात तयार होणारी रुग्णालयाची इमारत ३ वर्षे पूर्ण झाली तरीही अद्याप पूर्ण झालेली नाही, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच या रुग्णालयासाठी ७ कोटी ४९ लाख रुपये निधीची गरज असताना केवळ २ कोटी ५० लाख रुपयांचा निधी मंजुरीच्या प्रक्रियेत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरहू रुग्णालय बांधून पूर्ण होण्याआधीच २० लाख खर्चून आणलेले शव ठेवण्यासाठीची शीत कपाटे गंजली आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपजिल्हा रुग्णालयाचे बांधकाम तातडीने पूर्ण करण्याबाबत व शीतकपाटे ठेवण्यासाठी जागा नसताना मागविणाऱ्या संबंधितांवर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

पनवेल जिल्हा रुग्णालय, रायगड येथील ग्रामीण रुग्णालयाचे १०० खाटांच्या उपजिल्हा रुग्णालय श्रेणीवर्धन व २० खाटांचे ट्रामा केअर युनिट स्थापन करण्यास शासन निर्णय दि.२५.९.२०१३ अन्वये १३८३.९७ लक्ष इतक्या रकमेस प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झालेली आहे. सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत कामांचा कार्यारंभ दि.९.३.२०१५ पासून करण्यात आला असून काम पूर्ण करण्याची मुदत दि.८.३.२०१७ अशी आहे. इमारतीचे काम प्रगतीपथावर आहे.

(२) सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग, मुंबई यांनी प्रदान केलेल्या तांत्रिक मान्यतेनुसार सन २०१३ ते २०१६-१७ या कालावधीत एकूण रु.९७१.७७ लक्ष एवढे अनुदान वितरित केले असून रु.९२१.७७ लक्ष एवढा निधी खर्च झाला आहे.

(३) हे खरे नाही.

ग्रामीण रुग्णालय, पनवेल येथे रु. ३.९९ लक्ष किंमतीचे दोन बॉडी मॉरच्युरी कॅबिनेट पुरवठा करण्यात आले असून सदर मॉरच्युरी कॅबिनेट सुरक्षित ठिकाणी सुस्थितीत ठेवण्यात आले आहे.

(४) उपजिल्हा रुग्णालयाच्या इमारतीचे बांधकाम प्रगतीपथावर आहे.

मॉरच्युरी कॅबिनेट ठेवण्यासाठी ग्रामीण रुग्णालयाच्या इमारतीत जागा उपलब्ध होती. तथापि, मा.उच्च न्यायालय रिट पिटीशन क्र.१००९४/२०१२ मधील न्यायालयीन आदेशामुळे बांधकाम झालेल्या शवविच्छेदन गृहात प्रस्तावित केलेल्या ठिकाणी मॉरच्युरी कॅबिनेट ठेवण्यात आलेले नाही, सदर कॅबिनेट ग्रामीण रुग्णालयाच्या इमारतीत सुस्थितीत ठेवण्यात आल्याने संबंधित अधिकाऱ्यावर कोणतीही कारवाई प्रस्तावित केलेली नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोल्हापूर जिल्हा परिषदेच्या समाजकल्याण विभागातील
साहित्य खरेदीमध्ये झालेला गैरव्यवहार**

(३२) * ६७७८० डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोल्हापूर जिल्हा परिषदेच्या समाजकल्याण विभागातील साहित्य खरेदीच्या निविदांमध्ये गैरव्यवहार करण्यात आल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, चौकशीनुसार शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेची
अंमलबजावणी करण्याबाबत**

(३३) * ६५८७१ श्री.सुनिल शिंदे (वरळी), अॅड.भीमराव धोंडे (आष्टी) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासनाने बदलत्या जीवनशैलीशी निगडित सुमारे ११०० विविध आजारांचा समावेश करून राज्यात महात्मा ज्योतिबा फुले जनआरोग्य योजना ही नवीन योजना सुरु करण्याचे योजिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू योजनेचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,

- (३) असल्यास, राज्यात सदरहू योजना कधी सुरु करण्यात येणार आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) होय.

(२) महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेमध्ये खालील सुविधा / सवलती रुग्ण व रुग्णांच्या कुटुंबांना देण्यात येणार आहेत.

अ) वार्षिक विमा सरंक्षणाची मर्यादा नवीन योजनेत रु.२.०० लक्ष व मुत्रपिंड प्रत्यारोपणासाठी रु.३.०० लक्ष एवढी करण्यात आलेली आहे.

ब) नवीन योजनेत पुर्वीच्या योजनेत असलेल्या ३० विशेषज्ञ सेवेवरील ९७१ उपचार पध्दतीपैकी अत्यंक कमी वापर असलेल्या उपचार पध्दती वगळण्यात येऊन काही नवीन उपचार पध्दतींचा समावेश करण्यात आलेला आहे. त्यामध्ये कर्करोग, बालकांवरील उपचार, वृद्धावरील उपचार, Hip & Knee Replacement, सिकलसेल, ऑनिमिया, डॅंग्यू, स्वाईन फ्ल्यु इ. सारख्या नवीन उपचारांचा समावेश करून रक्तविकार शास्त्र या विशेषज्ञ सेवेसह एकुण ३१ विशेषज्ञ सेवांतर्गत एकुण ११०० प्रोसिजर्सचा समावेश या योजनेत करण्यात आलेला आहे.

क) दारिद्र्यरेषेखालील पिवळी, अंत्योदय अन्न योजना व अन्नपूर्णा शिधापत्रिकाधारक कुटुंबे, दारिद्र्यरेषेवरील (रु. १ लाख पर्यंत वार्षिक उत्पन्न असलेली) कुटुंबाबरोबरच १४ शेतकरी आत्महत्याग्रस्त जिल्हयातील शुभ्र शिधापत्रिकाधारक शेतकरी कुटुंबे या लाभार्थ्यांसह खालील नवीन लाभार्थ्यांचा समावेश या नवीन योजनेत करण्यात आलेला आहे.

१. शासकीय आश्रमशाळेतील विद्यार्थी, महिला आश्रमातील महिला, अनाथालयातील मुले, वृद्धाश्रमातील जेष्ठ नागरिक.

२. अधिस्वीकृतीधारक पत्रकार व त्यांच्यावर अवलंबून असणारे कुटुंब.

३. महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळातील नोंदीत बांधकाम कामगार.

(३) महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी विमा कंपनीची ई-निविदेद्वारे निवड करण्यात आल्यानंतर आर्थिक वर्ष सन २०१७-१८ मध्ये सदर योजना लागू करण्यात येणार आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे कवठेएकंद (जि.सांगली) येथील कालव्याकरीता
शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादन केल्याबाबत**

(३४) * ७०४०७ श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तासगांव (जि.सांगली) तालुक्यातील आरूळ कालवा सा.क्र.१७७/१८० मौजे कवठेएकंद येथील कालव्याकरीता शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादन केल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या कालव्याकरिता किती शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादन करण्यात आल्या आहेत,

(३) असल्यास, ज्या शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादन करण्यात आल्या आहेत त्यांना अद्यापि जमिनीचा मोबदला व त्यावरील व्याज देण्यात आलेले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शेतकऱ्यांना जमिनीचा मोबदला मिळण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.जलसंपदा मंत्री तसेच सचिव, जलसंपदा मंत्री यांच्याकडे दिनांक १० सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास पत्राद्वारे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, सदर मागणीनुसार शेतकऱ्यांना जमिनीचा मोबदला देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय.

(२) मौजे कवठेएकंद येथील ९० गटामधील एकूण २२० शेतकऱ्यांच्या संमतीने जमिनी संपादन करण्यात आल्या आहेत.

(३) होय.

(४) होय.

(५) आरफळ कालव्याच्या कवठेएकंद वितरीकेचा भूसंपादन प्रस्ताव कार्यकारी अभियंता, आरफळ कालवे विभाग, करवडी यांनी दि. २४/०५/२०१२ च्या पत्रान्वये

जिल्हाधिकारी, सांगली यांचेकडे सादर करण्यात आला असून नवीन भूसंपादन अधिनियम २०१३ नुसार भूसंपादनाची पुढील कार्यवाही महसूल विभागाकडून करण्यात येत आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जलयुक्त शिवार योजनेचा कोट्यवधी रुपयांचा निधी
अद्यापपर्यंत अखर्चित असल्याबाबत**

(३५) * ६९२६७ श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम), श्री.जयकुमार गोरे

(माण) : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जलयुक्त शिवार योजनेचा सन २०१५-१६ या वर्षाचा ६५ कोटी रुपयांचा निधी अद्यापपर्यंत अखर्चित असून या योजनेची मागील दोन वर्षातील कामांची तुलना केली असता यंदा जलयुक्त शिवाराच्या कामांची संख्या कमी झाली असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पहिल्या वर्षी २२९५९० इतकी कामे सुरु झाली असून, दुसऱ्या वर्षी २६४२४ इतकीच कामे झालेली आहेत व यावर्षी ४३५४५ इतकी कामे संधगतीने सुरु असून अद्यापपर्यंत कोणतीच कामे पूर्ण झाली नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त योजनेमधील मागील वर्षाचा अखर्चित निधी लवकरात लवकर खर्च करण्यासाठी त्याची माहे डिसेंबर, २०१६ पर्यंत मुदत वाढवून देण्यात आलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या जलयुक्त शिवार योजनेचा मागील आर्थिक वर्ष सन २०१५-१६ चा ६५ कोटी रुपयांचा निधी अद्यापपर्यंत अखर्चित राहण्याची कारणे काय,

(५) असल्यास, या जलयुक्त शिवार योजनेचा सन २०१६-१७ साठी मिळणारा ७५० कोटी रुपयांचा निधी अखर्चित राहणार नाही याकरीता शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे व त्याचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे ?

प्रा. राम शिंदे : (१) जलयुक्त शिवार अभियान अंतर्गत माहे जून, २०१६ अखेर रु.१६७.४० लक्ष निधी अखर्चित होता. मात्र सन २०१५-१६ च्या तुलनेत सन २०१६-१७ मध्ये जलयुक्त शिवार अभियानाच्या कामांची संख्या कमी झाली आहे, हे खरे नाही.

- (२) हे खरे नाही.
- (३) होय, हे खरे आहे.
- (४) ई निविदा प्रक्रीयेत कमी दराच्या निविदा प्राप्त होणे, काही कामांच्या प्रशासकीय मान्यता रद्द होणे तसेच पावसाळा कालावधीत नदी नाल्यामध्ये पावसाचे पाणी थांबलेले असणे यामुळे सदर निधी अखर्चित राहिला आहे.
- (५) निधी अखर्चित राहू नये यासाठी प्रशासकीय मान्यता, निविदा व कार्यांरंभ आदेश या प्रक्रीया यथोचित कालावधीत पुर्ण करण्याचे निदेश विभागीय आढावा बैठकांत देण्यात आले आहेत, तसेच सन २०१६-१७ करीता निवड करण्यात आलेल्या ५२८१ गावांमधील प्रस्तावित केलेली सर्व कामे मार्च २०१७ अखेर पर्यंत पुर्ण करणे बाबत शासनाच्या दि.१० ऑक्टोबर २०१६ व १५ ऑक्टोबर २०१६ च्या पत्रान्वये सर्व जिल्हाधिकारी यांना सुचना देण्यात आल्या आहेत.

**ठाणे व पालघर जिल्ह्यातील खाजगी वन जमिनी
शेतकऱ्यांच्या नावावर करण्याबाबत**

- (३६) * ६५०६९ श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.विजय वडेईवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) ठाणे व पालघर जिल्ह्यातील १२ हेक्टरच्यावर जमीन नावावर असलेल्या शेतकऱ्यांना दिनांक १८ ऑगस्ट, १९७८ च्यापूर्वी सेक्शन २२ अंतर्गत दिलेल्या नोटीसीच्या अनुषंगाने प्रांताधिकारी यांच्याकडे केलेले ८००० अर्ज निर्णयाअभावी प्रलंबित असल्याची बाब माहे जुलै, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याप्रकरणी तातडीने निर्णय घेण्याच्या संदर्भात मा.विरोधी पक्षनेता विधानसभा यांनी दिनांक १५ जुलै, २०१६ रोजी मा.वने मंत्री यांच्याकडे पत्र दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (४) असल्यास, त्यानुसार सदरच्या वन जमिनी तातडीने कसणाऱ्यांच्या नावावर करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) जिल्हाधिकारी ठाणे अंतर्गत १२ हेक्टरच्यावर जमिन नावावर असलेल्या शेतकऱ्यांना १८ ऑगस्ट, १९७८ च्या पूर्वी सेक्शन २२ अंतर्गत दिलेल्या नोटीसीच्या अनुषंगाने ठाणे उप विभागात ५, कल्याण उप विभागातील कल्याण तालुक्यात ४५ व मुरबाड तालुक्यात १८५ प्रकरणे प्रलंबित आहेत.

पालघर जिल्ह्यात १२ हेक्टरच्यावर जमिन नावावर असलेल्या शेतकऱ्यांना १८ ऑगस्ट, १९७८ च्या पूर्वी सेक्शन २२ अंतर्गत दिलेल्या नोटीसीच्या अनुषंगाने निर्णयाअभावी प्रकरणे प्रलंबित नाहीत.

(२) मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा यांचे या विषयाचे अनुषंगाने दिनांक २९/०७/२०१६ रोजीचे निवेदन प्राप्त झाले आहे.

(३) उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने शासनाने दि.१६/०९/२०१६ रोजीच्या पत्रान्वये उचित कार्यवाही करण्याचे निर्देश संबंधितांस दिले आहेत.

(४) व (५) ठाणे उप विभागात ५ प्रलंबित प्रकरणाचे अनुषंगाने वेळोवेळी सुनावण्या आयोजित करण्यात आल्या होत्या. तथापि, सदर सुनावणीस पक्षकार उपस्थित न राहिल्याने दावे प्रलंबित राहिले आहेत. प्रस्तुत प्रकरणी उप विभागीय स्तरावर पुन्हा सुनावणी घेऊन नियमानुसार आदेश पारित करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. तसेच कल्याण उप विभागातील प्रलंबित प्रकरणीदेखील यानुषंगाने सुनावण्या आयोजित करून नियमानुसार आदेश पारित करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

पालघर जिल्ह्यात १८ ऑगस्ट, १९७८ च्या पूर्वी सेक्शन २२ अंतर्गत दिलेल्या नोटीसीच्या अनुषंगाने निर्णयाअभावी प्रकरणे प्रलंबित नाहीत. तथापि, तदनंतरची ५६ प्रकरणे प्रलंबित असून, सदर प्रकरणे तात्काळ सुनावण्या घेऊन नियमानुसार सत्वर आदेश पारित करण्याची कार्यवाही करण्याबाबत जिल्हाधिकारी, पालघर यांनी दिले आहेत.

पाटण (जि.सातारा) तालुक्यातील सहयाद्री व्याघ्र प्रकल्पाचे कोअर व बफर क्षेत्राकरीता घालण्यात आलेल्या जाचक अटी रद्द करण्याबाबत

(३७) * ६६२०७ श्री.शंभूराज देसाई (पाटण) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पाटण (जि.सातारा) तालुक्यातील केंद्र व राज्य शासनाने सहयाद्री व्याघ्र प्रकल्प साकारण्याचे घोषित केले असून या प्रकल्पामध्ये कोअर व बफर क्षेत्र निश्चित करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या प्रकल्पाच्या कोअर क्षेत्रामध्ये बाधित होणाऱ्या तीन गांवानी त्यांचे तात्काळ पुनर्वसन करण्याबाबत तसेच बफर क्षेत्रामध्ये बाधित होणाऱ्या ३५ गांवातील व बफर क्षेत्राच्या बाहेरील २९ गांवातील प्रकल्प बाधीतांनी प्रकल्पाचे त्यांच्यावर घातलेल्या जाचक अटी व बंधने रद्द करण्याबाबत शासनाकडे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास बफर क्षेत्रातील तसेच बफर क्षेत्राच्या बाहेरील गांवातील प्रकल्प बाधीतांनी त्यांच्यावर घातलेल्या महत्वाच्या नऊ जाचक अटी व बंधने तात्काळ रद्द करावीत अशी मागणी केली असून या संदर्भातील लेखी पत्र लोकप्रतिनिधी मा.वने मंत्री यांना दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१५ रोजी दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याअनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) सहयाद्री व्याघ्र प्रकल्पाचे कोअर व बफर क्षेत्रात सांगली, सातारा, कोल्हापूर व रत्नागिरी जिल्ह्यातील गावांचा समावेश आहे.

सहयाद्री व्याघ्र राखीव क्षेत्रातील मळे, कोळणे व पाथरपुंज ता. पाटण, जि.सातारा या गावातील ग्रामस्थांनी त्यांचे पुनर्वसन करण्याची मागणी केली असून त्यानुसार उक्त ३ गावाची पुनर्वसन प्रक्रिया प्रगती पथावर आहे. सहयाद्री व्याघ्र राखीव क्षेत्राच्या बफर क्षेत्रातील बाधित होणा-या गावातील लोकांनी त्यांच्यावर घातलेल्या जाचक अटी व बंधने रद्द करण्याबाबत शासनाकडे मागणी केली आहे. सहयाद्री व्याघ्र राखीव क्षेत्राच्या बफर क्षेत्राच्या बाहेरील गावांना व्याघ्र राखीव क्षेत्राच्या किंवा वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ च्या कोणत्याही तरतुदी लागू होत नाही.

(३) होय, हे खरे आहे.

(४) व (५) सहयाद्री व्याघ्र राखीव क्षेत्राचे बफर क्षेत्रामधील प्रारूप नियमावलीस आलेल्या हरकती विचारात घेऊन नियमावली अंतिम करणे व बफर झोन प्रारूप

नियमावलीच्या अनुषंगाने वेगवेगळे झोन दर्शविणारा जमिन उपयोगिता (Land Use Pattern) नकाशा तयार करणेचे निर्देश स्थानिक सल्लागार समितीने दिले होते. त्याअनुषंगाने Maharashtra Remote Sensing Application Centre, Nagpur (MRSAC) यांचेकडून सदर नकाशे तयार करून घेण्यात आले आहेत.

सहयाद्री व्याघ्र राखीव क्षेत्राच्या प्रारूप नियमावलीवर लोकांच्या हरकती विचारात घेऊन प्रारूप नियमावलीस स्थानिक सल्लागार समितीच्या (LAC) मान्यतेची कार्यवाही सुरु आहे.

बुलढाणा-खामगाव मार्गावरील ज्ञानगंगा अभयारण्यातील प्राण्यांना कॅनाईन डीस्टेंपर व्हायरल आजाराची लागण झाल्याबाबत

(३८) * ७०२२१ श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा) : सन्माननीय वने मंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) बुलढाणा - खामगाव मार्गावरील ज्ञानगंगा अभयारण्यातील प्राण्यांना कॅनाईन डीस्टेंपर व्हायरल या आजाराची लागण झाल्याची बाब दिनांक १३ सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास या आजाराची लागण झालेले प्राणी अन्य वन्य प्राण्यांच्या संपर्कात आल्यास 'त्याची लागण लवकरच होवून उपचार न मिळाल्यास ७ दिवसाचे आत अशा प्राण्यांचा मृत्यू होतो, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व चौकशीत काय निष्पन्न झाले,
- (४) असल्यास, ज्ञानगंगा अभयारण्यातील प्राण्यांना झालेल्या कॅनाईन डीस्टेंपर व्हायरल या आजाराचा नायनाट करणेबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही

- (२) कॅनाईन डीस्टेंपर या आजाराची लागण झालेले प्राणी वन्य प्राण्यांच्या संपर्कात आल्यास, त्याची लागण होऊन उपचार न मिळाल्यास अशा वन्य प्राण्यांचा मृत्यू होऊ शकतो, तथापि ज्ञानगंगा अभयारण्यातील प्राण्यांना या आजाराची लागण झालेली नाही.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईतील शासकीय व महापालिका रुग्णालयांमध्ये एम.आर.आय. व सी.टी.
स्कॅनसाठी रुग्णांच्या प्रतीक्षा यादीबाबत**

(३९) * ७२१२४ श्री.सुनिल शिंदे (वरळी) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबईतील शासकीय व महापालिका रुग्णालयांमध्ये एम.आर.आय. व सी.टी. स्कॅनसाठी रुग्णांना संबंधित विभागाकडून तीन ते चार महिन्यांनंतरच्या तारखा देण्यात येत असल्याची बाब माहे नोव्हेंबर, २०१६ च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या प्रकारणाची शासनाकडून चौकशी करण्यात आली आहे काय,
- (३) असल्यास, मुंबईतील शासकीय आणि महानगरपालिका रुग्णालयातील रुग्णांना एम.आर.आय. व सी.टी. स्कॅनची सोय तातडीने उपलब्ध होण्यासाठी शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) व (२) ग्रँट शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय संलग्नीत सर ज.जी.समूह रुग्णालये आणि गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय येथे एम.आर.आय. व सी.टी. स्कॅनची व्यवस्था उपलब्ध आहे. सर ज. जी. समूह रुग्णालय येथील यंत्राच्या सहाय्याने विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण देखील देण्यात येत असल्यामुळे काही प्रसंगी रुग्णांना १ ते २ आठवड्यांच्या तारखा देण्यात येतात. परंतु, तातडीच्या प्रसंगी किंवा शस्त्रक्रियेकरिता येणाऱ्या रुग्णांच्या बाबतीत रुग्णालयातील सी.टी. स्कॅन व एम.आर.आय. यंत्रे दिवस-रात्र कार्यान्वित ठेवण्यात येतात.

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या रुग्णालयांमध्ये आंतररुग्णांच्या एम.आर.आय./ सीटीस्कॅन चाचण्या १-२ दिवसांमध्ये करण्यात येतात. अपघातग्रस्त (Emergency) व गंभीररित्या आजारी रुग्णांना एम.आर.आय./ सीटीस्कॅन चाचण्यांकरिता प्रथम प्राधान्य देण्यात येते. बाह्य रुग्णांच्या एम.आर.आय./ सीटीस्कॅन चाचण्या गरजेनुसार १-२ महिन्यांच्या कालावधीमध्ये

करण्यात येतात. सेंट जॉर्ज रुग्णालयाकरिता सी.टी. स्कॅन यंत्र खरेदी करण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली असून त्यानुषंगाने संचालनालयाकडून निविदा प्रक्रिया राबविण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) महानगरपालिकेच्या उपनगरीय रुग्णालयामध्ये सार्वजनिक खाजगी प्रकल्पांतर्गत एम.आर.आय./सीटी स्कॅन सुविधा उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडून करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर येथील शासकीय रुग्णालयांमध्ये औषधांचा तुटवडा निर्माण झाल्याबाबत

(४०) * ६९२७६ श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर शहरातील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय (मेडीकल) व इंदिरा गांधी वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय (मेयो) मध्ये विविध आजारावरील अत्यंत महत्वांच्या औषधांच्या साठ्यात मोठ्या प्रमाणात तुटवडा निर्माण झाल्याबाबतची बाब माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या रुग्णालयात फॉर्मोटेरॉल किंवा सालमेटेरॉल सारखे आवश्यक असलेले इन्हेल्ड, डेरिथफफायलीन या औषधांचा साठा उपलब्ध नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या महत्वपूर्ण औषधांच्या साठ्याच्या तुटवड्याकडे दुर्लक्ष करणाऱ्या आरोग्य विभागातील व रुग्णालयाच्या अधिकाऱ्यांवर व कर्मचाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) तसेच उक्त औषधांच्या साठ्यात यापुढे तुट निर्माण होणार नाही यासाठी शासनाने काणेती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) नाही.

(२) ते (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे रुईखेड टकाडे-सव (ता.जि.बुलढाणा) या गावांना
जोडणाऱ्या रस्त्यांची झालेली दुरवस्था**

(४१) * ७०२४३ श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे रुईखेड टकाडे-सव (ता.जि.बुलढाणा) या रस्त्याची अतिशय दुरवस्था झाल्याने अपघाताच्या प्रमाणात प्रचंड वाढ झाल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,
- (३) असल्यास, या रस्त्याच्या नुतनीकरणास निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) प्रश्नांकित रस्त्याची अतिशय दुरवस्था झाल्याने अपघाताच्या प्रमाणात प्रचंड वाढ झाली आहे हे खरे नाही. सद्यस्थितीत या रस्त्यावर वाहतुक सुरु आहे.

(२) एप्रिल २०१५ ते नोव्हेंबर २०१६ या दरम्यान एका अपघाताची नोंद झाली आहे.

(३) व (४) रुईखेड टकाळे-सव हा रस्ता येळगाव-रुईखेड-खेडी ते डोंगरमळा या इतर जिल्हा मार्ग क्र.१०६ चा भागरस्ता आहे. या रस्त्याची एकूण लांबी ११.०० कि.मी. आहे. त्यापैकी ८.०५० कि.मी. रस्ता डांबरीकरणाचा व २.९५० कि.मी. रस्ता खडीचा आहे.

सन २०१४-१५ मध्ये रस्ते व पुल दुरुस्ती गट अ अंतर्गत १.३९ कि.मी. लांबीमधील रु.५.०० लक्ष चे रस्ता दुरुस्तीचे काम पूर्ण करण्यात आले आहे. तसेच गट ब अंतर्गत १.०८० कि.मी. लांबीतील रु.१५.०० लक्षचे काम पुर्ण करण्यात आलेले आहे.

जिल्हाधिकारी, बुलढाणा यांच्याकडे १.९६० कि.मी. लांबीतील नादुरुस्त रस्त्याची दुरुस्ती करण्यासाठी निधीची मागणी जिल्हा परिषदेमार्फत करण्यात आली आहे. उपलब्ध निधी व निकषानुसार प्रश्नांकित रस्त्याच्या नादुरुस्त लांबीतील रस्त्याचे काम हाती घेण्याचे जिल्हा परिषदेचे नियोजन आहे.

विधान भवन :
नागपूर.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, नागपूर.